

Controlul parlamentar exercitat de către Comisiile de anchetă și reglementarea statutului opoziției parlamentare în Republica Moldova: Realități și perspective de îmbunătățire a activității acestora

Asociația Promo-LEX a prezentat luni, 24 iulie, în parteneriat cu Parlamentul Republicii Moldova, două studii în care analizează reglementarea statutului opoziției parlamentare și

controlul parlamentar exercitat de către Comisiile de anchetă. Studiile au fost elaborate de Promo-LEX în colaborare cu Secretariatul Parlamentului. [La eveniment](#) au participat deputați, funcționari ai Legislativului, reprezentanți ai partidelor extraparlamentare, organizațiilor societății civile și experți în domeniu.

Principalele concluzii ale celor două studii sunt că atât funcția de control parlamentar exercitată de Comisiile de anchetă, cât și statutul opoziției parlamentare sunt insuficient reglementate, ceea ce generează o serie de lacune în activitatea Legislativului și afectează calitatea procesului decizional.

„Sper că discuțiile de astăzi despre rolul opoziției parlamentare, dar și despre cum construim un legislativ care să exceleze la capitolul control parlamentar, în speță prin prisma activității Comisiilor de anchetă să ne apropie mai mult

de unele soluții care vor îmbunătăți într-un final activitatea Parlamentului, calitatea procesului decizional și, nu în ultima instanță, calitatea vieții cetățenilor”, a menționat în deschiderea evenimentului Directorul de program Promo-LEX, Nicolae Panfil.

El a remarcat că evenimentul are loc la scurt timp după anunțarea consultărilor publice asupra proiectului Codului cu privire la organizarea și funcționarea Parlamentului și poate contribui la îmbunătățirea acestui document important care urmează să reglementeze exhaustiv inclusiv statutul opoziției parlamentare și funcția de controlul parlamentar.

Deputata PAS, Veronica Roșca, vicepreședinta Comisiei juridice, numiri și imunități a dat asigurări că recomandările și concluziile celor două studii vor fi utilizate pentru elaborarea unui cadru legislativ consolidat, care nu va crea „norme moarte”, dar va fi unul aplicabil și menit să responsabilizeze fiecare deputat.

Studiul privind controlul parlamentar exercitat de către Comisiile de anchetă în perioada 2015-2023 constată mai multe lacune, între care: **reglementarea insuficientă a organizării și funcționării comisiilor de anchetă; modificarea frecvență și nerespectarea termenelor stabilite în hotărârile de constituire a comisiilor de anchetă; lipsa unei finalități clare a recomandărilor comisiilor de anchetă și a mecanismelor de monitorizare a implementării acestora.**

În perioada de referință, **doar 1/3 din numărul total de inițiative de formare a comisiilor de anchetă au fost acceptate de Parlament.** Aproape jumătate din comisiile de anchetă constituite nu și-au îndeplinit atribuțiile stabilite prin hotărârile de constituire și nu au înaintat spre examinare și aprobare în plenul Parlamentului raportul comisiei.

Printre principalele recomandări ale autorilor studiului, Dina Boțan, analistă Promo-LEX, și Ion Creangă, șef direcție generală juridică Parlament, sunt: completarea legislației cu reglementări clare privind modul de organizare și funcționare a comisiilor de anchetă; reglementarea cazurilor când raportul comisiei de anchetă nu este înaintat spre examinare și aprobare în plenul Parlamentului; reglementarea clară a atribuțiilor comisiei/comisiilor permanente de control asupra executării hotărârilor Parlamentului privind rapoartele comisiilor de anchetă și a modului de raportare a Guvernului și altor autorități/instituții vizate în rapoarte și

instituționalizarea unui mecanism de monitorizare a implementării recomandărilor comisiilor de anchetă.

Principala constatare a celui de-al doilea studiu „Reglementarea statutului opoziției parlamentare în Republica Moldova” este că **legislația nu reglementează și nu instituționalizează suficient statutul opoziției parlamentare.**

Nu există prevederi legale și mecanisme care ar fixa plenitudinea relațiilor dintre majoritate și opoziție. Iar practica relaționării dintre majoritatea parlamentară și opoziție este una bazată pe confruntare și lipsă de comunicare instituționalizată orientată spre soluționarea comună a problemelor. Deși, pe parcurs, au fost aprobate unele inițiative menite să consolideze instituția opoziției parlamentare, acestea au fost puține la număr și insuficiente pentru a schimba situația de ansamblu. Mai mult, unele proiecte legislative care dezvoltau norme separate cu privire la statutul și rolul opoziției parlamentare nu au mai ajuns să fie aprobate.

Analizând situația din ultimele trei legislaturi, începând din 2014, autorii studiului, Igor Bucătaru, analist electoral principal Promo-LEX, și Silvia Cojocari, consultantă principală a direcției generale juridice a Parlament, constată că **opoziția nu a fost implicată plener în procedura legislativă. Ponderea proiectelor de legi înaintate de opoziție și adoptate a fost, în medie, de 5,3 ori mai mică decât cea a inițiativelor majorității. Norma privind „ziua opoziției” nu a fost respectată. Iar absențele frecvente ale deputaților din opoziție, inclusiv absența în corpore arată nu neapărat dezinteresul față de ședințele plenare și subiectele examinate, ci poate reprezenta și un instrument de protest (boicot).**

Printre principalele recomandări formulate de autorii studiului sunt: revizuirea temeinică a Regulamentului Parlamentului sau aprobarea unui act normativ nou, complex, sub forma unui Cod, în care opoziției parlamentare i se va dedica un capitol separat; reglementarea drepturilor opoziției de avizare a proiectelor de acte normative, de organizare a consultărilor și audierilor publice, de reprezentare în toate organele; instituirea unui mecanism clar ce ar asigura examinarea proiectelor de acte normative prezentate de opoziția parlamentară și instituționalizarea unei platforme de dialog între majoritate și opoziție.

Cele două studii pot fi accesate aici: [„Controlul parlamentar exercitat de către Comisiile de anchetă”](#) și [„Reglementarea statutului opoziției parlamentare în Republica Moldova”](#).

Documentele de politici au fost realizate de Asociația Promo-LEX în cadrul Programului „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).